

Výstupy SDM 1, 2019

23. 9. Úvodní seminář

30. 9. Operace podle starých Egyptůanů.

Násobte jako staří Egyptůané $7 \cdot 15$, $15 \cdot 12$, $13 \cdot 18$.

Dokážete pomocí systému zdvojení, který Egyptůané používali k násobení přirozených čísel, odvodit také postup pro dělení? Jak by se počítalo $165 : 15$?

.....1

Důkazy vět: přímý, sporem.

Dokažte následující tvrzení: Součet dvou lichých po sobě jdoucích čísel je vždy dělitelný čtyřmi. (Postupujte induktivně i deduktivně.)

Dokažte, že číslo $\sqrt{3}$ není racionální.

.....2

Ověřování tvrzení na ZŠ.

Ukažte možnost ověřování pravidel na ZŠ: sčítání zlomků; násobení zlomku přirozeným číslem.

.....

7. 10. Induktivní a deduktivní přístupy v matematice.

Určete součet n prvních přirozených čísel. Ověřte nejdříve induktivně, vyslovte hypotézu a tu dokažte dedukcí.

Ukažte induktivně a poté dokažte dedukcí, že pro každé přirozené číslo n je číslo $n^3 + 2n$ dělitelné třemi.

.....3

Analýza učebnic matematiky.

Vyberte tři různé učebnice matematiky a porovnejte přístup k zavedení pojmu zlomek a desetinné číslo.

.....4

Rozšiřování a krácení zlomků.

Pomocí pomůcky Zlomková věž zadávejte úlohy, které žákům umožní pochopení postupu rozšiřování a krácení zlomků.

.....

21. 10. Zlomky podle starých Egyptů: kmenové zlomky a počítání s nimi. Ukažte, jak se ve starověkém Egyptě pracovalo s kmenovými zlomky. Vzorově vypočítejte, jak by Egyptané zapsali zlomky $\frac{2}{5}$ nebo $\frac{2}{7}$.

.....5

Zlomky a desetinná čísla.

Řešte aritmeticky slovní úlohu: *Ríša koupil za $\frac{1}{4}$ našetřených peněz dárek pro mamku, za $\frac{1}{3}$ zbylé částky koupil dárek pro taťku a za polovinu toho, co po těchto dvou nákupech zůstalo, koupil dárky pro sestru. V peněžence mu nakonec zůstalo 120 Kč. Kolik korun měl Ríša původně našetřeno?*

.....6

Žáci se SPU a jejich chyby při operacích se zlomky.

Dítě počítá $\frac{1}{5} > \frac{1}{3}$. Vysvětlete možné příčiny této chyby a ukažte postup vhodný pro odbourání dané chyby.

Dítě počítá $\frac{1}{5} + \frac{1}{3} = \frac{2}{8}$. Vysvětlete možné příčiny této chyby a ukažte postup vhodný pro odbourání dané chyby.

.....

Žáci se SPU a jejich chyby při sčítání a odčítání desetinných čísel. Uveďte nejčastější chyby, kterých se dopouštějí žáci s dyslexií, dysgrafií, dyskalkulií při počítání s desetinnými čísly. Diskutujte možnosti eliminace uvedených chyb.

.....

4. 11. Využívání her ve výuce matematiky. Ukažte různé matematické hry pro témata desetinná čísla a zlomky.

.....7

Analýza učebnic pro téma násobení a dělení desetinných čísel. Prostudujte několik učebnic a sbírek z matematiky a pokuste se najít úlohy různé náročnosti (pro slabé žáky, pro průměrné žáky, pro nadané žáky) pro téma násobení a dělení desetinných čísel.

.....8

Násobení a dělení racionálních čísel.

Řešte aritmeticky: Dvě sedminy neznámého čísla jsou rovny $\frac{6}{5}$. Kolik činí pět třetin z tohoto neznámého čísla?

.....

Úlohy na dělitelnost.

Doplňte, je-li to možné, chybějící číslice v daných číslech tak, aby vzniklo číslo, které je dělitelné: a) devíti b) dvanácti:

37_46, 536_4, 378_ _

Pokud je to možné, najděte všechny možnosti.

11. 11. Úlohy na dělitelnost.

Řešte aritmeticky: *Tři chlapci – Filip, Marek a Tomáš sbírají modely autíček. Kdyby měl Filip dvakrát tolik, než má, Marek měl pětkrát více, než má, a Tomáš měl sedmkrát více, než má, měli by všichni tři stejně. Kolik má každý z nich modelů, když Marek má méně než 20?*

Vypočítejte největší společný dělitel přirozených čísel $m^3 + 1$ a $m^2 - 1$. Obecný výsledek demonstруйте na konkrétních příkladech.

.....9

Odůvodnění dělitelnosti třemi a devíti, vhodné na ZŠ.

Prostudujte různé učebnice matematiky a zjistěte, jak přistupují k výuce dělitelnosti. Poté proveďte ověření pravidla pro posuzování dělitelnosti třemi a devíti, které je vhodné na ZŠ.

.....10

Úlohy na společné násobky.

Je možné do krabice o rozměrech 36 cm × 175 cm × 98 cm umístit 147 krabiček o rozměrech 15 cm × 28 cm × 10 cm?

Následující úlohu řešte induktivně a deduktivně: Dokažte, že pro každé přirozené číslo n je číslo $n^3 + 3n^2 + 2n$ dělitelné třemi.

.....

18. 11. Poměr. Následující úlohy řešte pomocí grafického znázornění:

Sourozenci dostali rozdílné kapesné v poměru 6:7. Kolik Kč kapesného dostala mladší dcera, jestliže starší dcera dostala 175 Kč?

V součtu $a + b + c$ jsou jednotliví sčítanci v poměru 4 : 3 : 5. Určete tyto sčítance, jestliže jejich součet je 108.

.....11

Procenta.

Ve výprodeji byly zlevněny boty o 25 % na 1 845 Kč. Kolik stály boty před zlevněním?

O kolik procent se zvětší obvod a obsah čtverce, jestliže zvětšíme délku jeho strany $a = 8$ cm o 20 %? Změnil by se výsledek úlohy, kdyby bylo $a = 5$ cm?

.....12

Procenta.

Základní školu navštěvuje 742 žáků. Chlapců je o 12 % více než děvčat. Kolik děvčat chodí do školy? Řešte pomocí systematického experimentu a aritmeticky.

.....

25. 11. Matematická gramotnost – využití poznatků z matematiky v běžném životě.

Najděte na internetu stránky s kalorickými tabulkami a informacemi o zdravém životním stylu. Naplánujte podle zjištěných informací svému známému dietu.

.....13

Matematická gramotnost.

Na následujících úlohách ukažte pamětné řešení s pomocí zaokrouhlování:

Jana chce koupit toaletní papír. V modrém balení je 10 kusů po 200 útržcích za 84,90 Kč. V oranžovém balení jsou 4 kusy po 160 útržcích a cena je 32,50 Kč. Který toaletní papír je levnější, když je jejich kvalita totožná?

Auto má spotřebu 5,8 l na 100 km při jízdě po dálnici. Jaká bude cena benzínu při 235 km dlouhé cestě po dálnici? Aktuální cena benzínu byla 32,50 Kč za litr.

.....14

Finanční matematika: hypotéka.

Najděte na internetu nabídky různých společností na hypotéku. Ukažte, čím se nabídky mohou lišit a na co si má dát člověk pozor.

.....

Finanční matematika: stavební spoření.

Naplánujte svému známému stavební spoření. Proveďte výpočet konečné částky ručně i pomocí internetové kalkulačky.

.....

2. 12. Různé přístupy k řešení slovních úloh.

Následující slovní úlohu řešte pomocí řízeného experimentu: *Součet dvou čísel 10 000, jejich rozdíl je 6 666. Určete tato čísla.*

Následující úlohu řešte aritmeticky: *Sud s vodou má hmotnost 142 kg. Po vylití 70 % objemu vody ze sudu bude hmotnost sudu s vodou 51 kg. Jaká je hmotnost vody v sudu na začátku a prázdného sudu?*

.....15

Různé přístupy k řešení slovních úloh.

Následující úlohu řešte aritmeticky: *V závodě pracuje 735 zaměstnanců. Mužů je o 339 více než žen. Kolik pracuje v závodě mužů a kolik žen?*

Následující úlohu řešte úvahou: *Chlapec má holuby a králíky. Všechna zvířata mají dohromady 33 hlav a 100 nohou. Kolik je holubů a kolik králíků?*

.....16

Úlohy o pohybu proti sobě.

Následující úlohu řešte aritmeticky: *Ze dvou míst vzdálených od sebe 27 km vyjeli současně proti sobě na kolech otec a syn. Otec jel průměrnou rychlostí 20 km/h a syn 16 km/h. Pes, který běžel s otcem naproti synovi rychlostí 24 km/h, se v okamžiku, kdy potkal syna, otočil a běžel zpět k otci. Mezi otcem a synem pobíhal tak dlouho, dokud se otec se synem neseťkali. Kolik km naběhal pes?*

Úlohy o pohybu stejným směrem.

Řešte aritmeticky úlohu: Gepard začal pronásledovat antilopu v okamžiku, kdy byla mezi nimi vzdálenost 120 m. I když antilopa běžela rychlostí 72 km/h, gepard ji doběhl za 12 sekund. Jaká byla rychlost geparda?

Ukažte řešení úlohy a) pomoci matematizace, b) fyzikální řešení.

.....

9. 12. Slovní úlohy o směsích.

Řešte úvahou (aritmeticky): *Lékárny dostávají 30% roztok vodíku, v praxi se používá pouze roztok 3%. Kolik gramů 30% roztoku a kolik gramů destilované vody je třeba smíchat, abychom dostali 500 g 3% roztoku?*

.....17

Celá čísla: zavedení pomocí časové osy.

Pomocí časové osy zaveďte sčítání a odčítání celých čísel.

.....

Mocniny a odmocniny.

Dokažte všechna pravidla pro počítání s mocninami a odmocninami (viz středoškolské učebnice).

.....18

Odmocniny – most k reálným číslům.

Stručně popište historii Ludolfova čísla a čísla $\sqrt{2}$.

16. 12. Chyby při počítání s mocninami a odmocninami. Uveďte nejčastější chyby, ke kterým dochází při počítání s mocninami a odmocninami. Jak jim lze předcházet?

.....19

Řešení úloh z Matematické olympiády

Řešte aritmeticky úlohu z Matematické olympiády:

Majka, Vašek a Zuzka počítali o víkendu úlohy. Majka a Vašek vypočítali celkem 25 úloh. Zuzka a Vašek vypočítali celkem 32 úloh. Přitom Zuzka vypočítala dvakrát víc úloh než Majka. Kolik úloh vypočítal Vašek? (68. ročník, Z7 – II – 1)

.....20

Individualizace a diferenciacce výuky.